

رحم جایگزین پدیده ای نوین در درمان ناباروری: امیدها و چالش ها

اخوان اکبری پوران- مربی مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
p.akhavanakbari@arums.ac.ir

زهرا عطا ردی- دانشجوی دکترای تخصصی بهداشت باروری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

زمینه و هدف: رحم جایگزین یکی از مهمترین دستاوردهای علم فن آوریهای نوین تولید مثل و کمک باروری است . در حال حاضر آخرين راهکار درمانی برای ۱ تا ۲ درصد زوج های نابارور استفاده از روش «رحم جایگزین» است. عدم تبیین روش سیاری از مسائل علمی ، قانونی و شرعاً این پدیده را به یکی از چالش برانگیزترین موارد در حیطه درمانهای کمک باروری تبدیل نموده است. هدف مطالعه حاضر بررسی چالش‌های مختلف و عوارض طبی پدیده فوق می باشد.

روش کار: مطالعه حاضر مطالعه ای مروری است . با استفاده از کلید واژه های Surrogacy , Reproductive assisted methods , Medical Ethics Iran و Science direct, pub med.scholar Google Surrogate carrier doc مقالات و مطالب مرتبط استخراج و مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: استفاده از رحم جایگزین در ایران به لحاظ شرعاً و قانونی مشکلی ندارد و مورد استفاده قرار می گیرد. در جایگزینی تجاری، مادر جایگزین در ازای دریافت بول از والدین خواهان، حاضر به ایفای نقش مادر جایگزین می گردد. با توجه به اینکه فرد ارائه دهنده رحم جایگزین در طول مدت بارداری متهم متحمل رنج و مشقت می شود پرداخت اجرت از سوی زوجین به این فرد طبق عرف مقبول است. مساله شرعاً مهم این است که در زمینه مادر واقعی نظر فقهاء متفاوت است برخی ها زن حامل را مادر واقعی و برخی نیز صاحب زن را مادر می‌شمارند و به تبع آن مشکلات قانونی در زمینه صدور شناسنامه برای نوزاد و ارت چالش های حقوقی مهمی را ایجاد می کند. مسائل مختلف از جمله منافعات با کرامات انسانی، استفاده ایزاري و ماهیت بهره کشانه رابطه از زنان فقیر و بی سرپرست احتمال بی توجهی از سوی مادر جایگزین به سلامت جنین و... برای غیراخلاقی بودن نوع تجاري این جایگزینی ارائه شده است. مطالعات انجام شده برای بررسی جنبه روانشناسی مساله نشان میدهد تحويل جنین به زوج صاحب نوزاد بس از زایمان ممکن است موجب بروز اضطراب در مادر میزان و خطر افسردگی بس از زایمان و مشکلات روانی ایجاد نماید. از دیدگاه پزشکی و بهداشتی، امکان انتقال بیماری هایی مانند ایدز و هبیات توسط مادر جایگزین به نوزاد و یا انتقال بیماری توسط زوج های متقاضی از طریق سلول تخم به مادر جایگزین مطرح است. احتمال سوء تغذیه این مادر، استعمال سیگار و الکل توسط او، ابتلای او به بیماری های عفونی که سبب ناهنجاری مادرزادی در جنین می شود از جمله دیگر موارد آسیب رسان هستند. مسئله اخلاقی و اجتماعی مهم دیگر این است که وارد شدن در این روش درمانی ممکن است اثرات نامطلوبی بر همسر و فرزندان زن میزبان جنین باقی گذارد و زندگی خانوادگی او را تهدید کند. هر چند موافقان این روش اعتقاد دارند که این روش به حل معضل ناباروری کمک کرده، باعث تحکیم مبانی خانواده می شود. ولی مخالفان این روش را از نظر فرهنگی غیر قابل قبول دانسته

هفتمین کنگره

کنگره مرکز تحقیقات بهداشت باروری و ناباروری
تازه‌های علمی باروری و ناباروری

Oral Presentation

تهران ۴-۲ بهمن ماه ۱۳۹۳ / مرکز همایش‌های ابوریحان دانشگاه شهید بهشتی

و معتقدند باعث صدمه به ارکان خانواده شده و ممکن است موجب رواج پدیده فرزند خواندگی و افزایش محارم در جامعه شود که از چالش‌های اخلاقی و فرهنگی این درمان می‌باشد. از نظر اقتصادی نیز این درمان هزینه گزافی دربر دارد. سوءاستفاده از زنان طبقات پایین اقتصادی از موضوعات جامعه شناختی مهم برای این پدیده می‌باشد که باید مورد توجه قرار گیرد.

نتیجه گیری: بارداری به روش رحم جایگزین باید به عنوان تجربه روانی پرخرطی تلقی شود. مشاوره کامل و دقیق و دادن اطلاعات کافی قبل از ورود به مراحل درمان، حين بارداری و پس از آن، به مادر میزبان جنین و زوج صاحب نوزاد دارای اهمیت فراوانی است. به دلیل اینکه استفاده از رحم جایگزین در کشور ما درمان جدیدی است خلا‌های قانونی بسیاری در این زمینه وجود دارد که ضرورت وضع قوانین بدنیال بررسی مسائل طبی، فقهی، حقوقی و اجتماعی در زمینه رحم جایگزین را برای حل مشکلات موجود آشکار می‌سازد.

کلید واژه : Reproductive assisted methods، رحم جایگزین، Medical Ethics، Surrogacy،
مادر جانشین